

Metodický list ke knihovnické lekci v rámci přehlídky OKnA 17.-18.4. 2023

Realizátor: Petra Danihelová

Téma: Emoce

Název: Nebud' našťvaná/ý na svoje emoce!

Ročník: 3.- 5.třída ZŠ

Jazyk: český a anglický (závěrečná píseň)

Časový rozsah: 90 minut (včetně přestávky) plus pracovní list na doma

Cíl z pohledu knihovníka:

Seznámit žáky se základními emocemi pomocí knih, které pocity/emoce tematizují.

Prozkoumat, rozpoznat, uvědomit si, pojmenovat a prožít různé pocity na mnoha úrovních: vizuální, čtenářské, pohybové, dramatické i kreativně-výtvarné.

Ukázat žákům, že knihy jsou plné příběhů a emocí a vzbudit u nich zájem knihy si prohlédnout a přečíst.

Cíl z pohledu žáka:

Rozpoznat, uvědomit si, pojmenovat a vyzkoušet si celou škálu emocí.

Zamyslet se nad mírou, do které jsou emoce součástí jeho života.

Orientovat se v rámci skupinové práce s knihou.

Získat zájem o prohlédnutí nebo přečtení knih, které se tématu pocitů věnují.

Pomůcky:

roztomilý plyšáček, zrcadlo, švihadlo nebo pingpongový míček a páčka kartičky s emocemi vykopírované a zalaminované (viz Zobačová)
flipchart/tabule, barevné papíry, nůžky, lepidla, voskovky, samolepky smajlíků

Použité knihy:

Hana Zobačová. Víím, jak se cítíš. Pracovní listy pro rozvoj sociální inteligence. Portál, 2020.

Ráchel Bícová. Jakou mám náladu? Samuel, 2006.

Anna Llenas. Barevná příšerka – Poznej pestrý svět emocí. Fragment, 2021.

Martina Špinková. Divný brach strach. Cesta domů, 2015.

Bimba Landmann. Mapy mých pocitů. Portál, 2021.

Tina Oziewiczová. Co dělají pocity? Host, 2021.

Noemi Cupalová. Blbá Vendula. Běžiliška, 2024.

Drew Daywalt. Den, kdy voskovky řekly dost. Pikola, 2019.

Stian Hole. Neboj se, Oskare. Host, 2020.

Daniel Rušar. Strakáč a Tioni. Albatros, 2019.

Marka Míková, Bára Valecká. A smutek utek, Cesta domů, 2016.

Beatrice Alemagna. Ani za nic. Host, 2022.

Noemi Cupalová, Marie Urbánková. Zvíře, které není vidět. Běžiliška, 2020.

Pokyny pro knihovníky:

Lekce je rozdělena na dva celky po ca 35 minutách s jednou 5–10minutovou přestávkou.

Lekci lze pojmout jako projektové dopoledne (s využitím extra aktivit) nebo jako „dvouhodinovku“ pro 3.-5. třídu. Aktivity lze lehce přizpůsobit věku žáků. Jednotlivé bloky aktivit se věnují problematice pocitů z různých úhlů za využití metodiky moderní pedagogiky (evokace – uvědomění – reflexe) a různých přístupů: otevřené frontální diskuse, samostatné práce, práce ve dvojicích i ve skupinách. Lekce je vystavěna tak, aby se téma emocí postupně rozšiřovalo a prohlubovalo. Jistá míra improvizace je nutná, dle aktuální situace. Mnoho představených aktivit lze rozšířit do další samostatné lekce.

Ice-Breaker aktivita (cca 5 minut)

Ukáží dětem „plyšáčka dobré nálady“ a našťavanou dívku z obálky knihy Blbá Vendula.

Krátce si v plénu povídáme o tom, zda se žáci cítí spíše jako plyšáček nebo jako Vendula?

Co jim dnes ovlivnilo náladu?

Frontálně vedená diskuse (cca 30 minut)

Na základě kartiček, popisů a knih si pojmenujeme názvy základních emocí - pocitů

- Ukážeme kartičky z knihy od Hany Zobačové, přikládáme názvy emocí
- Vyzkoušíme si ztvárnit emoci před zrcadlem, i ve dvojicích
- Představení knihy **Barevná příšerka**
 - přiřazujeme dle ztvárnění v knize barevné čtvrtky k emocím ŠTĚSTÍ, SMUTEK, ZLOST, STRACH, KLID - nalepíme na flipchart/tabuli
 - na jedné aktivitě (např. skákání přes švihadlo) ukáží celou škálu emocí
 - přiřazujeme jednotlivé věty (nastříhané na proužky) k emocím, které v žácích vzbuzují a lepíme je na barevné čtvrtky – viz příloha 1
 - ve výtvarné výchově lze ve skupinách vytvořit vlastní barevnou příšerku (s natrhaným barevným papírem) a pojmenovat ji
- Představení knihy **Co dělají pocity**
 - Rozpoznávání komplexnějších pocitů na základě obrázků a popisů
- Představení knihy **Jakou mám dnes náladu**
 - Vymyslíme si svoji vlastní náladu – ztvárníme ji výtvarně a popisně (ideální jako samostatná činnost ve slohové výchově nebo jako domácí úkol)

Přestávka (cca 5-10 minut)

Frontální diskuse plus práce ve dvojicích/trojicích (10 minut)

- Představení velmi vtipné knihy **Den, kdy voskovky řekly dost**
 - Dramatizace – několik dětí ztvárňuje jednou barvu voskovky a buď chválí nebo si stěžují na to, jak je Toník (ne)používá
 - Prozradíme žákům, že některé voskovky od Toníka odešly, ale že existuje pokračování, ve které se vrací domů (**Den, kdy se voskovky vrátily domů**)

- Návčik písemného projevu – každý si vybere barvu voskovky a píše dopis svému majiteli nebo přímo sobě z pohledu voskovky (v rámci slohové výchovy nebo jako domácí práce)

Skupinová práce/práce ve dvojicích dle počtu žáků se zadanými úkoly (cca 10 minut)

Každá skupinka žáků dostane jinou knihu, ve které se objevuje mnoho emocí. Žáci se musí v knize zorientovat a připravit si odpovědi na otázky na pracovním listu. (viz příloha 2)

Zde je můj osobní výběr knih, ale lze vybrat i jiné, ve kterých jsou názorně ztvárněny emoce.

1. Strakáč a Tioni
2. Divný brach strach
3. Mapy mých pocitů
4. Co budeme dělat s bé-bé miminkem/Blbá Vendula
5. Ani za nic
6. Neboj se, Oskare
7. A smutek utek
8. Zvíře, které není vidět

Prezentace výsledků a společná diskuse (cca 10 minut)

Zjišťujeme, zda a jak se žákům podařilo v rámci skupiny nalézt odpovědi na zadané otázky, jaké pocity jednotlivých postav identifikovali, co je v knize zaujalo, komu by ji doporučili.

Knihovník by měl dbát na vhodnou prezentaci knihy – aby žáci řekli název knihy, kdo ji napsal, co se jim v knize líbilo a na jaké dvě otázky se jim podařilo najít odpověď, atd.

Zakončení (cca 5 minut)

Před přehráním písničky se lze žáků zeptat, zda ví, jak se řeknou následující pocity anglicky naštvaný – ANGRY

smutný – SAD

šťastný – HAPPY

rozzářený – SHINY

smějící se – LAUGHING

-potom pomocí kartiček představíme název písničky: SHINY HAPPY PEOPLE LAUGHING

Na youtube je volně přístupný originální klip k této velmi veselé písni od R.E.M. s názvem Shiny Happy People – žáci mohou tančit, fyzicky vyhnat nepříjemné emoce z těla.

Jako odměnu za odvedenou práci lze dětem rozdat samolepkové smajlíkové aršíky.

Další aktivity:

Přesah do českého jazyka/slohu – kreativní psaní na téma Voskovky

Přesah do českého jazyka/slohu – pracovní list Jakou mám náladu

Přesah do výtvarné výchovy – lze kreslit vlastní Mapy mých pocitů

Petra Danihelová: Obecní knihovna Grygov

Přesah do tělesné výchovy – lze zkoušet sporty, při kterých hned neuspějeme

Příloha č. 1

špatná známka	jednička z matematiky	ááááá pavouk!
špatná známka	špatná známka	špatná známka
prohráli jsme zápas	prohráli jsme zápas	prohráli jsme zápas
dostala jsem kapesné	pohádala jsem se	pohádala jsem se
pohádala jsem se	už týden prší	jedu k moři
jsem pozvaná na oslavu	mám narozeniny	jsem nemocná
musím uklízet pokoj víkend	musím vynést odpadky	konečně je
je krásné počasí z matiky	moje oblíbené jídlo	písemka
dnes je vysvědčení vysvědčení	dnes je vysvědčení	dnes je
konečně víkend	pondělí ráno	jdu do kina
jdu na očkování peněženku	ukradli mi kolo	ztratila jsem
mám rozbitý mobil	vyhráli jsme zápas	mamka se na mě zlobí
taťka se na mě zlobí	opisoval/a jsem	zaspal/a jsem

Příloha č. 2

Prohlédněte si knihu a hledejte odpovědi na následující otázky:

- Jak se kniha jmenuje a kdo ji napsal?

- Kdo je v knize hlavní postavou? Chlapec nebo dívka?
 - Jaký problém se v knize řeší?

 - Jaké pocity mají postavy v knize?

- Cítíš se někdy stejně jako některá postava v knize?
 - Jaké jsou v knize obrázky?

 - Co se ti na knize nejvíc líbí?

- Chtěl/a by sis tuto knihu půjčit v knihovně?
 - Komu bys tuto knihu doporučil/a?

Každý odpoví na jednu nebo dvě otázky, které si vybere.

Pomáhejte si, diskutujte, spolupracujte!

